

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови

Наталія КОСТУСЯК

**ІСТОРІЯ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Луцьк
«Надстир'я»
2022

УДК 811.161.2(072)

К 72

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 1 від 21 вересня 2022 року).*

Рецензенти:

Навальна М. І. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та мовної комунікації, Національний університет біоресурсів і природокористування України;

Громик Ю. В. – кандидат філологічних наук, професор, проректор з навчальної роботи та рекрутації, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Костусяк Н. М.

К 72 **Історія та прикладні аспекти українського мовознавства : методичні рекомендації.** Луцьк : Надстир'я. 2022. 52 с.

Навчально-методичне видання містить загальні засади про нормативний освітній компонент «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*», об'єднаний у теми перелік питань, опрацювання яких спрямоване на набуття визначених освітньо-професійною програмою компетентностей, питання до іспиту та список рекомендованої літератури. Методичні рекомендації призначені для використання під час підготовки до практичних занять та виконання завдань самостійної роботи.

Рекомендовано магістрам галузі знань *03 Гуманітарні науки*, спеціальності *035 Філологія* за освітньо-професійною програмою «*Українська мова та література. Світова література*».

УДК 811.161.2(072)

© Костусяк Н. М., 2022

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки.

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Розділ 1. Нормативний освітній компонент	
«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства»:	
загальні засади та керівні принципи.....	6
§ 1. Опис освітнього компонента.....	6
§ 2. Анотація нормативного освітнього компонента.....	7
§ 3. Концепція викладання.....	8
§ 4. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента..	9
§ 5. Мета й завдання освітнього компонента.....	10
§ 6. Результати навчання (компетентності).....	10
§ 7. Структура освітнього компонента.....	14
§ 8. Організація самостійної роботи здобувачів освіти.....	18
§ 9. Політика оцінювання.....	18
9.1. Політика викладача щодо студента.....	18
9.2. Політика викладача щодо дотримання	
принципів академічної доброчесності.....	19
9.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання.....	20
§ 10. Підсумковий контроль.....	20
Розділ 2. Історія та прикладні аспекти	
українського мовознавства XIX – поч. XXI ст.....	21
§ 1. Українська фонетика: принципи студіювання	
та викладання. Прикладне спрямування фонетики.....	21
§ 2. Основні напрацювання з лексикології та лексикографії.	
Прикладні аспекти лексикографії.....	22
§ 3. Найвідоміші концепції українських граматистів.	
Прикладні питання граматики.....	23
§ 4. Дослідження діалектології, історії	
та стилістики української мови.....	26
§ 5. Українська термінологія в її історії, розвитку,	
перспективі. Прикладні аспекти термінознавства.....	27
§ 6. Історія та лінгводидактичні аспекти	
українського правопису.....	29

Розділ 3. Прикладні аспекти українського мовознавства на сучасному етапі.....	31
§ 7. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Комп'ютерна лексикографія.....	31
§ 8. Корпусна лінгвістика та герменевтика. Прикладне спрямування перекладознавства й теорії редагування.....	33
§ 9. Прикладні питання сучасної соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики.....	34
§ 10. Теоретичні основи функційно-категорійної граматики Дослідження граматистів волинської лінгвістичної школи.	37
Модульний контроль.....	39
Питання до іспиту.....	41
Шкала оцінювання іспиту.....	43
Рекомендована література.....	44

ПЕРЕДМОВА

Навчальне видання *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства: методичні рекомендації»* укладено відповідно до нормативного освітнього компонента *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства»* підготовки магістра галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою *«Українська мова та література. Світова література»*. Пропоноване видання відповідає силабусу зазначеного нормативного курсу, а також основним принципам кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

Специфіку навчального видання *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства: методичні рекомендації»* визначає зорієнтованість на синтез знань про минулі й сучасні напрацювання лінгвістів, глибоке оволодіння відомостями про основні мовознавчі напрями, здобутки науковців різних часових зрізів та ареалів, передусім з акцентом на регіональний аспект. Нині лінгвістика, як і будь-яка інша галузь, активно прогресує, тому важливо, аби магістри могли орієнтуватися в нових наукових концепціях, сучасних мовознавчих досягненнях і самі брали активну участь у розбудові української лінгвістики.

Навчально-методичне видання зорієнтоване на опанування нормативного освітнього компонента *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства»*, який має велике пізнавальне значення, а також відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих філологів, здатних логічно мислити, об'єктивно оцінювати досягнення лінгвістів, орієнтуватися в різних наукових парадигмах, висувати власні продуктивні ідеї, дискутувати, успішно комунікувати, працюючи в групах, обґрунтовувати свою думку.

РОЗДІЛ 1
НОРМАТИВНИЙ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ
«ІСТОРИЯ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ
УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА»:
ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ТА КЕРІВНІ ПРИНЦИПИ

§ 1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна й заочна форми навчання	галузь знань <u>03 Гуманітарні науки,</u> спеціальність <u>035 Філологія,</u> освітньо-професійна програма <u>«Українська мова та література.</u> <u>Світова література»</u> , ОР <u>магістр</u>	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання – 2
		Семестр – 3-й
		Лекції – 20 год (денна форма); 12 год (заочна форма).
		Практичні (семінарські) – 20 год (денна форма); 4 год (заочна форма).
		Самостійна робота – 72 год. (денна форма); 90 год (заочна форма).
		Консультації – 8 год. (денна форма); 14 год (заочна форма).
Мова навчання		Форма контролю: іспит українська

§ 2. Анотація нормативного освітнього компонента

Опанування нормативного освітнього компонента «Історія та прикладні аспекти українського мовознавства» спрямоване на вдосконалення навичок написання наукових текстів, правильного вибору альтернативних слів, дотримання вимог стилістичної коректності, а також на розвиток умінь упорядкування, уніфікації й стандартизації різної термінології (наприклад, нині відбувається активне поповнення англізмів, що часто не виявляють однотипного графічного оформлення); пояснення мовних й мовленнєвих виявів як психічних, когнітивних та ін. феноменів тощо. Розвиток інформаційних технологій став передумовою для автоматизації комунікативного процесу. У зв'язку з цим виникла потреба не тільки в умілому написанні різножанрових праць, ефективному й грамотному друкарському наборі (комп'ютерному дизайні тексту), а й в укладанні різних корпусів текстів (за жанром; тематикою, стилем). Теоретично-практичне спрямування нормативного освітнього компонента «Історія та прикладні аспекти українського мовознавства» полягає також у набутті вмінь і навичок написання підручників і посібників, зокрема й із лінгводидактики. Дистанційне навчання висунуло потребу укладання електронних курсів, що передбачає знання теорії мови, вільне оперування мультимедійними матеріалами, вміння формувати практичні завдання, які відповідали б темі, комп'ютерні тести, глосарій, електронну бібліотеку та ін. Акцент на прикладному аспекті зумовлює необхідність навчити студентів створювати дистанційні лекції, передусім ідеться про вміння подати теоретичний матеріал економно й за зростанням складності, правильно оформити гіперпосилання на літературу, умотивовано, коротко та повно дефінувати терміни, записувати й завантажувати аудіофайли тощо.

Ґрунтовно опанувавши нормативний освітній компонент «Історія та прикладні аспекти українського мовознавства», студенти будуть

○ **знати:** основні етапи вітчизняного лінгвістичного процесу ХІХ – поч. ХХІ ст.; результати діяльності українських наукових мовознавчих інституцій; здобутки відомих лінгвістів-теоретиків із фонетики, лексикології, лексикографії, граматики, стилістики; напрацювання волинських лінгвістів; особливості становлення термінологічних і правописних норм; концепції сучасних наукових напрямів;

○ **уміти:** вільно користуватися системою теоретичних знань з історії українського мовознавства загалом та Волині зокрема; керуючись здобутками минулого, висувати власні лінгвістичні ідеї та обстоювати їх; виконувати різноманітні за складністю завдання: писати короткі наукові тексти, укладати глосарії; характеризувати новітні різногалузеві терміни, які останнім часом увійшли до мовного вжитку, коментувати їхнє графічне оформлення; укладати тексти з огляду на відповідні параметри, практичні завдання до мовних курсів, створювати дистанційні лекції тощо. Важливим складником є написання науково-дослідницьких мініпроектів.

Оволодівши теоретичними аспектами нормативного освітнього компонента «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*», студенти отримають **навички** висококваліфікованого філолога, здатного логічно мислити, аналізувати лінгвістичний доробок відомих українських науковців, уміло використовувати набуті знання в професійній діяльності.

§ 3. Концепція викладання

Основну й найголовнішу інформацію студенти отримають на лекційних заняттях, а також студіюючи запропоновану до курсу літературу. Залежно від обсягу та складності матеріалу на лекціях викладач застосовуватиме пояснювально-ілюстративний метод та / або метод проблемного викладання. Крім того, послуговуватиметься такими методиками, як розповідь, пояснення, бесіда.

Результативність практичних занять забезпечуватимуть частково-пошуковий та / або репродуктивний методи, індивідуально-групова форма діяльності й ін.

Лекції, практичні заняття, консультації відбуваються в аудиторіях відповідно до розкладу, за дистанційного навчання – у програмі «Zoom», консультацію можна отримати ще й за допомогою відеозв'язку у Viber чи у формі листування (kostusyak.nataliia@vnu.edu.ua). Виконані практичні завдання можна надсилати на платформу «Moodl» (див.: *Moodl* (Костусяк Н. М. Історія та прикладні аспекти українського мовознавства (скорочена назва «ІтПАУМ»). URL : <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2114>)).

Упродовж усього семестру викладач відповідатиме на запитання магістрів, надаватиме консультації. Пріоритетним у навчальному процесі викладач вважає толерантний діалог, повагу до думки кожного, комфорт у спілкуванні, взаєморозуміння. Вислухає поради кожного щодо вдосконалення програми й практичних завдань.

§ 4. Пререквізити та постреквізити освітнього компонента

Нормативний освітній компонент «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*» перебуває в тісному зв'язку з низкою дисциплін, які вивчали раніше, зокрема «Загальне мовознавство», «Сучасні методики навчання», «Українська мова в професійному спілкуванні», «Професійна майстерність викладача-філолога».

Знання, уміння й навички, які студенти здобудуть, опанувавши освітній компонент «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*», необхідні для написання статей, кваліфікаційних робіт, лінгводидактичної літератури та іншої майбутньої професійної діяльності.

§ 5. Мета й завдання освітнього компонента

Мета нормативного освітнього компонента «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*» – оволодіння концептуальними й методологічними знаннями про українське мовознавство XIX – першого двадцятиріччя XXI ст. та набуття вмінь застосовувати їх у професійній діяльності.

До найважливіших завдань курсу «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*» належить глибоке опанування теоретичних відомостей про досягнення науковців XIX – поч. XXI ст. у дослідженні різних розділів лінгвістики; набуття знань про прикладне спрямування основних напрямів, закріплених у XXI ст., – комп'ютерної лінгвістики та лексикографії, корпусної лінгвістики, герменевтики, когнітивної лінгвістики, соціолінгвістики, психолінгвістики, функційно-категорійної граматики; розвиток практичних навиків застосовувати знання в професійній діяльності з дотриманням норм академічної доброчесності; виховання почуття поваги до державної мови та її дослідників.

§ 6. Результати навчання (компетентності)

Опанування нормативного освітнього компонента «*Історія та прикладні аспекти українського мовознавства*» передбачає набуття студентами таких *компетентностей*:

○ *інтегральної (ІК):*

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми в галузі лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

○ *загальних (ЗК):*

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

○ *фахових (ФК):*

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного матеріалу з огляду на класичні й новітні методологічні принципи.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для розв'язання професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 9. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною мовою.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати й класифікувати різні напрями та школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні факти.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з огляду на доцільні методологічні принципи, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну думку щодо них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв'язання складних завдань і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 17. Планувати, організувати, здійснювати й презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі.

§ 7. Структура освітнього компонента

Денна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Історія та прикладні аспекти українського мовознавства ХІХ – поч. ХХІ ст.						
Тема 1. Українська фонетика: принципи студіювання та викладання. Прикладне спрямування фонетики.	10	2	2	6	–	4 бали
Тема 2. Основні напрацювання з лексикології та лексикографії. Прикладні аспекти лексикографії.	13	2	2	8	1	4 бали
Тема 3. Найвідоміші концепції українських граматистів. Прикладні питання граматики.	13	2	2	8	1	4 бали
Тема 4. Дослідження діалектології, історії та стилістики української мови.	13	2	2	8	1	4 бали
Тема 5. Українська термінологія в її історії, розвитку, перспективі. Прикладні аспекти термінознавства.	11	2	2	6	1	4 бали
Тема 6. Історія та лінгводидактичні аспекти українського правопису.	10	2	2	6	–	4 бали
Разом за модулем 1	70	12	12	42	8	24 бали

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти українського мовознавства на сучасному етапі						
Тема 7. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Комп'ютерна лексикографія.	13	2	2	8	1	4 бали
Тема 8. Корпусна лінгвістика та герменевтика. Прикладне спрямування перекладознавства й теорії редагування.	13	2	2	8	1	4 бали
Тема 9. Прикладні питання сучасної соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики.	11	2	2	6	1	4 бали
Тема 10. Теоретичні основи функційно-категорійної граматики. Дослідження граматистів волинської лінгвістичної школи.	13	2	2	8	1	4 бали
Разом за модулем 2	50	8	8	30	4	16 балів
Види підсумкових робіт						Бал
МК1						30 балів
МК2						30 балів
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100 балів

Заочна форма

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Бали
Змістовий модуль 1. Історія та прикладні аспекти українського мовознавства XIX – поч. XXI ст.						
Тема 1. Українська фонетика: принципи студіювання та викладання. Прикладне спрямування фонетики.	10	1	–	8	1	4 бали
Тема 2. Основні напрацювання з лексикології та лексикографії. Прикладні аспекти лексикографії.	12	1	1	8	2	4 бали
Тема 3. Найвідоміші концепції українських граматистів. Прикладні питання граматики.	10	1	–	8	1	4 бали
Тема 4. Дослідження діалектології, історії та стилістики української мови	13	1	–	10	2	4 бали
Тема 5. Українська термінологія в її історії, розвитку, перспективі. Прикладні аспекти термінознавства.	11	1	1	8	1	4 бали
Тема 6. Історія та лінгводидактичні аспекти українського правопису.	10	1	–	8	1	4 бали
Разом за модулем 1	66	6	2	50	8	24 бали

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти українського мовознавства на сучасному етапі						
Тема 7. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Комп'ютерна лексикографія.	15	2	1	10	2	4 бали
Тема 8. Корпусна лінгвістика та герменевтика. Прикладне спрямування перекладознавства й теорії редагування.	15	2	1	10	2	4 бали
Тема 9. Прикладні питання сучасної соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики.	12	1	–	10	1	4 бали
Тема 10. Теоретичні основи функційно-категорійної граматики. Дослідження граматистів волинської лінгвістичної школи.	12	1	–	10	1	4 бали
Разом за модулем 2	54	6	2	40	6	16 балів
Види підсумкових робіт						Бал
МК1						30 балів
МК2						30 балів
Всього годин / Балів	120	12	4	90	14	100 балів

§ 8. Організація самостійної роботи здобувачів освіти

Організація самостійної роботи студентів передбачає поєднання прийомів репродуктивного, частково-пошукового та дослідницького методів. Для забезпечення самостійного опанування матеріалу запропоновано перелік необхідної навчальної, навчально-методичної літератури, із нею можна ознайомитися в бібліотеці та відповідних сайтах, покликання на які подано в загальному списку джерел.

Готуючись до практичних занять, студенти повинні опрацювати теоретичний матеріал, поданий на лекціях та в інших запропонованих джерелах, а також виконати практичні завдання, подані після тем в електронному освітньому ресурсі «Moodl» (див.: *Moodl* (Костусяк Н. М. Історія та прикладні аспекти українського мовознавства (скорочена назва «ІтПАУМ»). URL : <https://moodle.vnu.edu.ua/course/view.php?id=2114>).

§ 9. Політика оцінювання

9.1. Політика викладача щодо студента

Політика оцінювання студентів відповідає «Положенню про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки»¹ та «Положенню про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»².

Студент, сумлінно готуючись до практичних занять й активно виступаючи на них, а також виконуючи запропоновані викладачем завдання для самостійного опрацювання з дотриманням норм акаде-

¹ URL : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_Ped_predMED.pdf.

² URL : https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/1_Viznannya_rezultativ_VNU_im_L.U._2_pred.pdf

мічної доброчесності, може отримати максимально 40 балів. Мета практичних занять – з'ясувати ступінь засвоєння теоретичного матеріалу та формування вмій і навичок його застосовувати на практиці.

У разі проведення онлайн-занять (через карантинні заходи, воєнні дії) студенти повинні подбати про мікрофон, веб-камеру, справність технічних засобів, що забезпечить успішну віртуальну комунікацію. У такому разі екран має бути ввімкнений у викладача й студентів.

За наявності документа про опанування сертифікатного курсу, дотичного за проблематикою до нормативного освітнього компонента *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства»*, студент може не скласти однієї чи кількох тем (відповідно до кількості зазначених у сертифікаті годин).

Здобувач освіти, який підготував наукові публікації, брав участь у роботі конференцій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт і досяг значних результатів, може отримати додаткові (бонусні) бали, які будуть зараховані як результат поточного контролю з освітнього компонента.

9.2. Політика викладача щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Навчальна діяльність побудована на послідовному дотриманні прав та обов'язків учасники навчального процесу (викладача та студентів), визначених Законом України «Про вищу освіту». Відповідаючи на теоретичні питання, виконуючи завдання до практичних занять та передбачених на самостійне опрацювання, студенти повинні пам'ятати про неприпустимість подання інформації, що не стосується проблематики, а також мають дотримуватися всіх інших норм академічної доброчесності та кодексу етики. У разі їхнього порушення передбачено покарання, зокрема перескладання тем, іспиту та ін. (див.: 1. Кодекс академічної

добročесності Волинського національного університету імені Лесі Українки³. 2. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки⁴.

9.3. Політика щодо дедлайнів та перескладання

Якщо через поважні причини студент не відвідав заняття чи хоче покращити свій результат, то в дні консультацій він зможе скласти тему, але не пізніше як за тиждень до дати призначення іспиту.

§ 10. Підсумковий контроль

Якщо за поточний і модульний контроль студент набрав мінімально 75 балів, то викладач їх може зарахувати як підсумкову оцінку з освітнього компонента.

На іспиті для кожного студента передбачено окремий білет, що містить два теоретичних питання. Максимальний бал за кожне питання – 30 балів.

За незгоди з оцінкою студент має право звернутися до проректора з наукової роботи та вимагати повного розгляду справи.

³ URL : <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

⁴ URL : <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>

РОЗДІЛ 2

ІСТОРІЯ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА ХІХ – ПОЧ. ХХІ СТ.

§ 1. Українська фонетика: принципи студіювання та викладання. Прикладне спрямування фонетики

План

1. Принципи дослідження фонетики: традиції та новаторство. Зв'язок фонетики з ортоепією.
2. Особливості дистанційного викладання фонетики в закладах вищої освіти.
3. Звукове мовлення та комп'ютерні технології. Системи розпізнавання усного мовлення.

Практичні завдання

1. Проаналізуйте усне інтерв'ю чи виступ відомого політика, державного діяча, представника місцевої влади, тележурналіста та ін. з огляду на темп і тембр його мовлення. Зверніть увагу, чи порушує він норми сучасної української ортоепії (неправильне наголошення слів, наближення /o/ до /a/, вимова м'яких шиплячих тощо).
2. Укладіть коротку презентацію, якою можна скористатися під час читання лекції, присвяченої фонетиці української мови.
3. Запропонуйте 5 тестових завдань, що дадуть змогу перевірити рівень опанування фонетичного рівнями мови здобувачами вищої освіти.

Література

1. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. С. 80–102.

URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.

2. Захарова Ю. М. Прикладна фонетика : навчальний посібник. Київ : Наук.-вид. центр НА СБ України, 2015. 212 с. URL : <https://lira-k.com.ua/preview/12186.pdf>.

3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с. URL : https://www.academia.edu/19314183/Selivanova_O_O_Suchasna_lingvistuka_napriamy_ta_problemy_1576.

5. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

§ 2. Основні напрацювання з лексикології та лексикографії. Прикладні аспекти лексикографії

План

1. Головні напрями наукової роботи лексикологів ХХ ст.
2. Дослідження лексики ХХІ ст. у контексті її динаміки.
3. Лексикографічна робота в Україні в ХІХ – на поч. ХХ ст.
4. Основні тенденції розвитку української лексикографії в 40–90-х роках ХХ ст.
5. Лексикографічна робота поч. ХХІ ст.
6. Практичне осмислення сучасної лексикографії. Структурні та граматичні особливості словників.

Практичне завдання

1. Із засобів масової інформації доберіть п'ять речень з лексико-словотвірними інноваціями поч. ХХІ ст., подайте тлумачення цих неолексем.

Література

1. Галас Б. К. Риси упорядницького і редакторського стилю Б. Грінченка як лексикографа. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 80–86.
2. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. 472 с. URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.
3. Костусяк Н. М., Навальна М. І. Неосемантизація лексем *штам*, *бустер* та мовна адаптація номінацій коронавірусних штамів у сучасних масмедіа. *Українська мова*. 2022. 1(81), 103–114. URL : <https://doi.org/10.15407/ukrmova2022.01.103>.
4. Навальна М. І. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст. : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.
5. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. Енцикл.», 2000. 752 с.

§ 3. Найвідоміші концепції українських граматистів.

Прикладні питання граматики

План

1. Особливості функціонування й розвитку української мови та науки про неї у ХІХ ст. «Грамматика малороссийского наречия» О. П. Павловського як перша граMATика живої народної української мови.
2. Граматичні напрацювання науковців українсько-радянського періоду (від початку ХХ ст. до 90-х років ХХ ст.). Граматичні ідеї А. Кримського, С. Тимченка, О. Синявського., С. Смеречинського та ін. як цінне джерело пізнання української мови в контексті розвитку новітніх лінгвістичних парадигм.

3. Тенденції розвитку граматичної науки 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст.

4. Прикладні питання граматики. Корпуси текстів, особливості їхнього застосування у дослідженні граматичного ярусу української мови.

Практичне завдання

1. Напишіть науково-дослідний мініпроект на одну із запропонованих тем: «Прикладна морфологія», «Прикладний синтаксис», «Прикладна дериватологія».

2. Ознайомтеся зі «Словником дієслівного керування» (Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.). За його зразком укладіть 5 словникових статей до лексикографічної праці «Словник керування прикметників».

Література

1. Данилюк, І. Г. Прикладна морфологія: навчальний посібник. Донецьк : ДонНУ, 2010. 165 с.

2. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. С. 80–102. URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.

3. Грещук В. Дериватологічна концепція Івана Ковалика. *Ковалик Іван. Вчення про словотвір. Вибрані праці* / упорядник та автор передмови Василь Грещук. Івано-Франківськ – Львів : Місвто НВ, 2007. С. 6–20.

4. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.

5. Костусяк Н. М. Формування мовно-естетичної компетентності майбутнього вчителя-філолога на практичних заняттях із морфології української мови. *Формування мовного естетичного ідеалу засобами навчальних дисциплін : зб. наук. праць*. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2022. С. 51–58.

6. Костусьяк Н. М., Шульська Н. М., Римар Н. Ю. Ефективні методи опанування повнозначних частин мови в контексті естетизації навчання студентів-філологів. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2022. Вип. 47, т. 1. С. 214–220. URL : http://www.aphn-journal.in.ua/archive/47_2022/part_1/32.pdf.

7. Межов О. Г., Костусьяк Н. М. Граматичні ідеї О. Синявського та С. Смеречинського як цінне джерело пізнання української мови в контексті розвитку новітніх лінгвістичних парадигм. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2022. Вип. 34. С. 34–43. URL: <https://drive.google.com/file/d/1JAwdxLR7A7pLdzOsoRJ5Nz-6D80xLl6I/view>.

8. Межов О. Г., Костусьяк Н. М. Формування лексичної і граматичної компетентностей майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Т. 84, № 4. С. 104–125 <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.3956>.

9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с. URL : https://www.academia.edu/19314183/Selivanova_O_O_Suchasna_lingvistuka_napriamy_ta_problemy_1576.

11. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

§ 4. Дослідження діалектології, історії та стилістики української мови

План

1. Діалектологічні дослідження XIX–XX ст. Основні напрями наукової роботи діалектологів поч. XXI ст.

2. Теоретичні аспекти вивчення історії української мови: від XIX ст. до сьогодні.

3. Основні напрями дослідження стилістики української мови. Пожвавлення роботи з питань культури української мови в незалежній Україні.

Практичне завдання

Напишіть науково-дослідний мініпроект, у якому схарактеризуйте доробок лінгвіста, відомого в галузі діалектології, історії, стилістики чи культури української мови.

Література

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : навч. посібник. Київ : Вища школа, 1991. 231, [1] с.

2. Єрмоленко С. Я. З історії української стилістики: від стилістики мовних засобів до інтегративної стилістики. *Українська мова*. 2019. № 1. С. 3–17. URL : https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_19/3.pdf.

3. Єрмоленко С., Бибик С., Ганжа А., Коць Т., Мех Н., Сюта Г. Українська лінгвостилістика та культура мови на межі століть: полілог поколінь. *Українська мова*. 2016. № 4. С. 24–40. URL :

4. Кобирилка Г., Рябець Л. Українська діалектологія : витоки та перспективи. *Українська мова*. 2018. № 4. С. 92–100. URL : https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/4_18/10.pdf.

5. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941). Київ : Наукова думка, 1991. 260 с.

6. Шевельов Ю. В. Портрети українських мовознавців. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2002. С. 94–125.

7. Українська лінгвостилістика ХХ – початку ХХІ ст. : система понять і бібліографічні джерела / за ред. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ : Грамота, 2007. 368 с.

8. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

§ 5. Українська термінологія в її історії, розвитку, перспективі. Прикладні аспекти термінознавства

План

1. Основні шляхи формування вітчизняної термінолексики української термінології в період «золотого десятиріччя».

2. Головні напрями розвитку термінологічної системи в 30-х–70-х роках ХХ ст.

3. Основні тенденції термінотворення в 50-х–70-х роках ХХ ст.

4. Проблеми сучасного лінгвістичного термінознавства. Зміни в граматичній термінології, запропоновані І. Р. Вихованцем та В. О. Горпиничем.

5. Різногалузеві термінотворчі процеси початку ХХІ ст.

Практичне завдання

Напишіть мініпроєкт «Процес ретермінологізації в українській науковій парадигмі». Побудуйте своє дослідження на матеріалі засобів масової комунікації чи текстів наукового стилю, простеживши, терміни яких галузей проникли до публікацій іншої тематики.

Література

1. Вихованець І. Р. Студії про частини мови: термінологічний аспект. *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. Київ, 2005. Вип. VI. С. 3–9.
2. Вихованець І. Р. Студії про члени речення: прислівники. *Українська мова*. 2005. № 3. С. 22–26.
3. Вихованець І. Р. Чи доречний в українській граматичній термінології термін неозначена форма дієслова? *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. Київ : Друк ТОВ «Видавничо-поліграфічний дім “Формат”», 2007. С. 3–7.
4. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с.
5. Карпіловська Є., Кочерга О., Мейнарович Є. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2004. № 503 : Проблеми української термінології. С. 3–8. URL : <http://pravopys.vlada.kiev.ua/pravopys/pozytyv/lvivsem.htm>.
6. Костусяк Н. М., Навальна М. І. Терміни на позначення платформ та сервісів дистанційного навчання в онлайн-комунікації. *Волинь філологічна: текст і контекст. Українська мова в сучасному науковому вимірі : зб. наук. праць / упоряд. Т. П. Левчук*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. Вип. 29. С. 77–95.
7. Молоткіна Ю., Костусяк Н., Навальна М. Іншомовна термінологічна лексика інформаційних технологій в українських інтернет-виданнях. *Волинь філологічна: текст і контекст. Проблеми інтерпретації тексту : зб. наук. праць / упоряд. Т. П. Левчук*. Луцьк : Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2021. Вип. 31. С. 187–204.
8. Наконечна Г. Науково-технічна термінологія. Історія і сьогодення. Львів : Кальварія. 110 с.
9. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підручник. Львів : Світ, 1994. С. 14–21, 48–65, 160–173.

10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с. URL : https://www.academia.edu/19314183/Selivanova_O_O_Suchasna_lingvistuka_napriamy_ta_problemy_1576.

12. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

§ 6. Історія та лінгводидактичні аспекти українського правопису

План

1. Боротьба між історико-етимологічними та фонетичними засадами правопису в ХІХ ст.

2. Головні напрями роботи правописної комісії та підготовлені нею «Найголовніші правила українського правопису» (1921 р.).

3. Історія укладання та видання «Українського правопису» 1928 року.

4. Правописи 1933, 1946, 1960 років. Лінгвістичні дискусії щодо літери *Г*.

5. Головні зміни в українському правописі 1990 року.

6. Нове видання «Українського правопису» (2019 р.), лінгводидактичні засади опанування ортографічних норм у ЗВО.

Практичне завдання

На основі сучасних інформаційних джерел та наукової літератури простежте, які із запропонованих в «Українському правописі» (2019 р.) варіантних форм домінують. Випишіть ілюстративний матеріал, зазначивши джерело. Сформулюйте короткі висновки.

Література

1. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: Навч. посібник. Київ : Вища школа, 1991. С. 30–41.
2. Данильчук Д. Український правопис: курс лекцій. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. 60 с.
3. Костусяк Н. М. Орфографічні варіанти запозичених слів в українській мові: сучасна мовна практика. *Сучасні тенденції розвитку науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей та статей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 29–30 березня 2022 р./* ред. кол.: Драбовський А. Г., Дибчук Л. В. та ін. Вінниця : Вінницький кооперативний інститут, 2022. С. 186–189.
4. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2002. 116 с.
5. Німчук В. В. Історія українського правопису: ХVІ–ХХ століття. Хрестоматія. Київ : Наукова думка, 2004. 584 с.
6. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.
7. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2007. 286 с.
8. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.
URL : <http://pravopys.net>.

РОЗДІЛ 3

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

§ 7. Прикладні напрями комп'ютерної лінгвістики. Комп'ютерна лексикографія

План

1. Концептуальні засади комп'ютерної лінгвістики, її інтеграційний характер.
2. Принципи оброблення природної мови. Інформаційні пошукові системи.
3. Сучасна українська комп'ютерна лексикографія. Основні словники, представлені в Інтернеті.

Практичне завдання

Укладіть п'ять словникових статей до нових лексем чи відтінків значень слів, яких немає в сучасних лексикографічних працях.

Література

1. Активні ресурси сучасної української номінації : Ідеографічний словник нової лексики / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко та ін. ; відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ : ТОВ «КММ», 2013. 416 с.
2. Великий електронний словник української мови (ВЕСУМ) URL : https://github.com/brown-uk/dict_uk.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с. URL : <https://archive.org/details/velykyislovnyk>.
4. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту): підручник. Київ : Вид-поліграф. центр «Київський університет», 2008. 351 с.

5. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. С. 80–102.

URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.

6. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика : підручник. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 188 с.

7. Межов О. Г., Костусяк Н. М. Формування лексичної і граматичної компетентностей майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Том 84. № 4. С. 104–125. URL : <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.3956>.

8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.

10. Старко В. Комп'ютерні лінгвістичні проекти гурту r2u: стан та застосування. *Українська мова*. 2017. № 3. С. 86–100. URL : https://r2u.org.ua/data/other/7_Starko.pdf.

11. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

Інформаційні ресурси

1. Браунський український корпус. URL : <https://github.com/brown-uk/corpus>.

2. Вікіпедія. URL : <http://www.wikipedia.org>.

3. Корпус української мови. URL : <http://www.mova.info/corpus.aspx>.

4. Лінгвістичний портал. URL : [MOVA.info http://www.mova.info](http://www.mova.info)

5. Портал української мови та культури. URL : <http://slovnyk.net/>.

6. Словники для звантаження. URL : http://r2u.org.ua/main/dicts_for_download.

7. «Словники України» on-line / Український мовно-інформаційний фонд НАНУ. URL : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.

8. Український лінгвістичний портал. URL : <http://www.ulif.org.ua/ulif/>.

§ 8. Корпусна лінгвістика та герменевтика.

Прикладне спрямування перекладознавства й теорії редагування

План

1. Основні напрацювання з корпусної лінгвістики. Мовний корпус текстів, головні вимоги до нього.

2. Перекладознавство, об'єкт його дослідження.

3. Головні проблеми та типи перекладу. Перекладацькі деформації.

4. Прикладне спрямування теорії редагування.

Практичне завдання

Скориставшись пошуковою системою «Гугл», перекладіть текст з англійської мови на українську обсягом не менш як 1000 знаків, визначте неточності перекладу, самостійно зредагуйте його.

Література

1. Бук С. Корпус текстів Івана Франка: спроба визначення основних параметрів. *Прикладна лінгвістика та лінгвістичні технології: MegaLing-2006* : зб. наук. праць / НАН України. Укр. мовн.-інформ. фонд, Таврійськ. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського ; за ред. В. А. Широкова. Київ : Довіра, 2007. С. 72–82.

2. Демська-Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови. Київ : Інститут української мови національної академії наук України, 2005. 219 с.

3. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. С. 80–102.

URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.

4. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

6. Широков В. А., Бугаков О. В., Грязнухіна Т. О., Костишин О. М., Кригін М. Ю. Корпусна лінгвістика : монографія. Київ : Довіра, 2005. 472 с.

§ 9. Прикладні питання сучасної соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики

План

1. Теоретичні та прикладні аспекти української соціолінгвістики.
2. Когнітивна лінгвістика: основні напрями, персоналії, об'єкт дослідження, категорійний апарат. Практичне застосування теорії когнітивної лінгвістики.
3. Українська психолінгвістика: концептуальні засади вивчення та прикладні питання. Головні аспекти теорії мовленнєвого впливу.

Практичні завдання

1. Виконайте одне з двох запропонованих завдань:
 - 1) проаналізуйте усне інтерв'ю чи виступ політика, державного діяча, представника місцевої влади та ін. у контексті двомовності; зверніть увагу, чи вживає він слова, що перебувають поза нормами сучасної української літературної мови, зокрема росіянізми, жаргонізми тощо, чи переходить на російську мову;
 - 2) напишіть коротке повідомлення (0,5–1 стор.), розкривши одну з проблем: а) мови, мовної політики та ідентичності в незалежній

Україні; б) мовної комунікації українців у період російсько-української війни.

2. Оберіть один ментально-оцінний концепт і схарактеризуйте його в контексті теорії когнітивної лінгвістики. Коротке дослідження (0,5–1 стор.) побудуйте на матеріалі художнього тексту, поетичної збірки чи засобів масової комунікації поч. ХХІ ст.

3. Проаналізуйте мовлення свого однокласника (однокласниці) у стані емоційної напруги.

Література

1. Загнітко А. Класифікаційні типології концептів. *Лінгвістичні студії*. 2010. Вип. 21. С. 12–21.

URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2010_21_4.

2. Загнітко А., Михальченко М. Основи психолінгвістики : науково-навчальне видання. Донецьк : ДонДУ, 2008. 233 с.

3. Засєкіна Л. В., Засєкін С. В. Вступ до психолінгвістики. Острого : Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.

4. Засєкіна Л. В., Засєкін С. В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 188 с.

5. Калмикова Л. О., Калмиков Г. В., Лапшина І. М., Харченко Н. В. Психологія мовлення і психолінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. Л. О. Калмикової. Київ : вид-во «Фенікс», 2008. 245 с. URL : https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/Kalmykova_Psykholohiia-movlennia-i-psykholinhvistyka.pdf.

6. Коч Н. В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2021. 132 с. URL :

http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/890/1/Коч_Когнітивна%20лінгвістика.pdf.

7. Кременєва Т. В. Напрями досліджень когнітивної науки в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2019. Т. 30

(69). № 2, ч. 2. С. 54–58. URL : <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2019.2-2/11>.

8. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. Київ : КМ «Академія», 2004. 164 с.

URL : <https://issuu.com/svyatoslavlobas/docs/>.

9. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.

10. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики : навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.

11. Мунтян Л. В. Когнітивна лінгвістика в Україні. *Наука XXI століття: відповіді на виклики сучасності : збірник статей I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Бухарест, 17 травня 2013 р.* : в III ч. Бухарест : Бухарестський університет, 2013. Ч. II. С. 58–61. URL : https://www.academia.edu/8479833/Когнітивна_лінгвістика_в_Україні.

12. Савінова Н. В., Берегова М. І. Психолінгвістика : навчально-методичний посібник. Миколаїв : видавець Торубара В. В., 2020. 92 с. URL : http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/776/3/Савінова%20Берегова_Психолінгвістика.pdf.

13. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

14. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.

15. Слухай Н. В., Снитко О. С., Вільчинська Т. П. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.

16. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

17. Українська мова у XX сторіччі: історія лінгвоциду: документи і матеріали / упоряд. : Л. Масенко та ін. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 399 с.

18. Шевченко О. М., Шевченко О. С. Когнітивна лінгвістика як напрям мовознавчого дослідження. *Молодий вчений*. 2020. № 7.1 (83.1). С. 142–145. URL : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-83.1-36>.

19. Kostusiak N, Mezhev O., Pryimachok O., Holoivukh L., Zdikhovska T., Tykha L. Concept of *Crisis* in the Latest Media Information Field. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXV. P. 287–292.

URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120125/papers/A_51.pdf.

20. Kostusiak N., Navalna M., Mezhev O. The Functional-Cognitive Category of Femininity in Modern Ukrainian. *Cognitive Studies / Études cognitives*, 2020 (20), s. 1–12. URL : <https://doi.org/10.11649/cs.2310>.

21. Mezhev O, Navalna M., Kostusiak N. Invective Vocabulary in Media Discourse at the Beginning of the 21st Century: A Psycholinguistic Aspect. *East European Journal of Psycholinguistics*. Lutsk : Lesya Ukrainka Eastern European National University, 2020. Vol. 7, No. 1, pp. 97–110. URL : <https://doi.org/10.29038/eejpl.2020.7.1.mez>.

§ 10. Теоретичні основи функційно-категорійної граматики. Дослідження граматистів волинської лінгвістичної школи

План

1. Концептуальні засади функційно-категорійної граматики української мови.

2. Видатні українські граматисти, теоретики, новатори.

3. Луцька граматична школа: функційно-категорійний алгоритм досліджень.

4. Освітньо-науковий вимір граматистів кафедри української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Практичне завдання

Напишіть коротке повідомлення (1–1,5 стор.), у якому проаналізуйте дві–три праці відомого волинського граматикиста.

Література

1. Костусяк Н. М., Приймачок О. І. Дери́ваційна й частиномовна концепції Є. Куриловича та сучасних українських функційних граматикистів: зіставний аспект. *Волинь філологічна: текст і контекст. Полоністичні студії : зб. наук. праць*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 27. С. 70–80.

2. Лінгвістична історіографія кафедри української мови: до 50-ліття від часу заснування : колективна монографія / упоряд. Т. Є. Масицька, Н. М. Костусяк, О. Г. Межов, І. А. Мельник. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 320 с. URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18446>.

3. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Виконання модульних робіт № 1 та № 2 потребує від здобувачів освіти ґрунтовних знань освітнього компонента *«Історія та прикладні аспекти українського мовознавства»*, а також умінь вільно користуватися ними, висувати власні лінгвістичні ідеї та обстоювати їх, аналізувати здобутки лінгвістів із фонетики, лексикології, лексикографії, граматики, стилістики та ін. Зорієнтованість на регіональний аспект спонукає до виконання науково-дослідних мініпроектів, що стосуються мовознавців західного регіону України. З огляду на це студенти повинні продемонструвати вміння аналізувати діяльність західноукраїнських дослідників на тлі всього лінгвістичного процесу, робити власні висновки та узагальнення. У письмових роботах передбачені пояснення, теоретичні обґрунтування, висновки, що випливають із спостережень конкретних мовних фактів, аналізу праць науковців тощо.

Основні вимоги до науково-дослідного мініпроекту

Послідовність структурних елементів:

- 1) ім'я та прізвище автора, група (праворуч напівжирним шрифтом);
- 2) назва проекту (у центрі наступного рядка напівжирним шрифтом);
- 3) текст проекту з вирівнюванням за шириною сторінки; покликання на літературу подавати у квадратних дужках за зразком: [1, с. 23]. Проект повинен мати такі елементи: а) формулювання проблеми та її значення; б) аналіз основних досліджень із проблематики; в) мета проекту; 4) виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих результатів; 5) висновки та перспективи подальших досліджень;
- 4) література (в алфавітному порядку й відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015).

Обсяг проекту – 5 сторінок у текстовому редакторі MS Word 2003, 2007. Шрифт – Times New Roman (якщо використано інші шрифти, обов'язково додати їх окремими файлами), кегль – 14,

міжрядковий інтервал –1,5, абзацний відступ – 1,25. Розмір усіх берегів – 20 мм. Ілюстративний матеріал виділяти курсивом. При складанні тексту необхідно розрізняти дефіс (-) і тире (–): відмінність полягає в розмірі та наявності проміжків до й після тире. Використовувати лапки лише такого формату: «» («текст»). Скорочення на зразок XVI ст., 1937 р., 123 с., с. 345–347, м. Луцьк, знаки й цифри на зразок № 5, § 2, 75 %, а також ініціали і прізвища (наприклад, Л. Костенко) обов’язково подавати через нерозривні проміжки (одночасне натискання клавіш Ctrl + Shift + проміжок).

За виконання двох модульних робіт студент може отримати в сумі 60 балів (по 30 балів за кожену).

Модульна контрольна робота № 1

Підготувати науково-дослідний мініпроект, проблематика якого відповідатиме загальній темі «*Західноукраїнське мовознавство XIX–XX ст.*». На оцінку впливатиме дотримання норм академічної доброчесності.

Модульна контрольна робота № 2

Підготувати науково-дослідний мініпроект, проблематика якого відповідатиме загальній темі «*Західноукраїнське мовознавство XXI ст.*». На оцінку впливатиме дотримання норм академічної доброчесності.

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Принципи дослідження фонетики: традиції та новаторство. Зв'язок фонетики з ортоепією.
2. Особливості дистанційного викладання фонетики в закладах вищої освіти.
3. Звукове мовлення та комп'ютерні технології. Системи розпізнавання усного мовлення.
4. Головні напрями наукової роботи лексикологів ХХ ст.
5. Дослідження лексики ХХІ ст. у контексті її динаміки.
6. Лексикографічна робота в Україні в ХІХ – на поч. ХХ ст.
7. Основні тенденції розвитку української лексикографії в 40–90-х роках ХХ ст.
8. Лексикографічна робота поч. ХХІ ст.
9. Практичне осмислення сучасної лексикографії. Структурні та граматичні особливості словників.
10. Особливості функціонування й розвитку української мови та науки про неї у ХІХ ст. «Граматика малоросийского наречия» О. П. Павловського як перша граматика живої народної української мови.
11. Граматичні напрацювання науковців українсько-радянського періоду (від початку ХХ ст. до 90-х років ХХ ст.). Граматичні ідеї А. Кримського, Є. Тимченка, О. Синявського., С. Смеречинського та ін. як цінне джерело пізнання української мови в контексті розвитку новітніх лінгвістичних парадигм.
12. Тенденції розвитку граматичної науки 90-х років ХХ ст. – початку ХХІ ст.
13. Діалектологічні дослідження ХІХ–ХХ ст. Основні напрями наукової роботи діалектологів поч. ХХІ ст.
14. Теоретичні аспекти вивчення історії української мови: від ХІХ ст. до сьогодні.
15. Основні напрями дослідження стилістики української мови. Пожвавлення роботи з питань культури української мови в незалежній Україні.

16. Основні шляхи формування вітчизняної термінолексики української термінології в період «золотого десятиріччя».

17. Головні напрями розвитку термінологічної системи в 30-х–70-х роках ХХ ст.

18. Основні тенденції термінотворення в 50-х–70-х роках ХХ ст.

19. Проблеми сучасного лінгвістичного термінознавства. Зміни в граматичній термінології, запропоновані І. Р. Вихованцем та В. О. Горпиничем.

20. Різногалузеві термінотворчі процеси початку ХХІ ст.

21. Концептуальні засади комп'ютерної лінгвістики, її інтеграційний характер.

22. Принципи оброблення природної мови. Інформаційні пошукові системи.

23. Сучасна українська комп'ютерна лексикографія. Основні словники, представлені в Інтернеті.

24. Основні напрацювання з корпусної лінгвістики. Мовний корпус текстів, головні вимоги до нього.

25. Перекладознавство, об'єкт його дослідження.

26. Головні проблеми та типи перекладу. Перекладацькі деформації.

27. Прикладне спрямування теорії редагування.

28. Теоретичні та прикладні аспекти української соціолінгвістики.

29. Когнітивна лінгвістика: основні напрями, персоналії, об'єкт дослідження, категорійний апарат. Практичне застосування теорії когнітивної лінгвістики.

30. Українська психолінгвістика: концептуальні засади вивчення та прикладні питання. Головні аспекти теорії мовленнєвого впливу.

31. Концептуальні засади функційно-категорійної граматики української мови.

32. Видатні українські граматики, теоретики, новатори.

33. Луцька граматична школа: функційно-категорійний алгоритм досліджень.

34. Освітньо-науковий вимір граматистів кафедри української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ІСПИТУ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2008. 240 с.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : навч. посібник. Київ : Вища шк., 1991. 231, [1] с.
3. Данилюк І. Г. Прикладна морфологія: навчальний посібник. Донецьк : ДонНУ, 2010. 165 с.
4. Данильчук Д. Український правопис: курс лекцій. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2013. 60 с.
5. Дарчук Н. П. Комп'ютерна лінгвістика (автоматичне опрацювання тексту): підручник. Київ : Вид-поліграф. центр «Київський університет», 2008. 351 с.
6. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941). Київ : Наукова думка, 1991. 260 с.
7. Загнітко А. П. Історія українського мовознавства в особах : наук.-навч. посібник. Донецьк : ДонНУ, 2006. Ч. 1. 184 с.
8. Захарова Ю. М. Прикладна фонетика : навчальний посібник. Київ : Наук.-вид. центр НА СБ України, 2015. 212 с. URL : <https://lira-k.com.ua/preview/12186.pdf>.
9. Костусяк Н. М. Історія українського мовознавства : робоча програма та методичні вказівки для студентів напряму підготовки 6.020303 «Українська мова і література». Луцьк : Вежа-Друк, 2014. 36 с.
10. Коч Н. В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2021. 132 с. URL : http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/890/1/Коч_Когнітивна%20лінгвістика.pdf.
11. Лінгвістична історіографія кафедри української мови: до 50-ліття від часу заснування : колективна монографія / упоряд.

Т. Є. Масицька, Н. М. Костусяк, О. Г. Межов, І. А. Мельник. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 320 с.

URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/18446>.

12. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики : навчальний посібник. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.

13. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2002. 116 с.

14. Німчук В. В. Історія українського правопису: XVI–XX століття. Хрестоматія. Київ : Наукова думка, 2004. 584 с.

15. Савінова Н. В., Берегова М. І. Психолінгвістика : навчально-методичний посібник. Миколаїв : видавець Торубара В. В., 2020. 92 с.
URL : http://dspace.mdu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/776/3/Савінова%20Берегова_Психолінгвістика.pdf.

16. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.

17. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.

URL

https://www.academia.edu/19314183/Selivanova_O_O_Suchasna_lingvistyka_napriamy_ta_problemy_1576.

18. Слухай Н. В., Снитко О. С., Вільчинська Т. П. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні: навчальний посібник. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.

19. Українська лінгвостилістика ХХ – початку ХХІ ст. : система понять і бібліографічні джерела / за ред. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. Київ : Грамота, 2007. 368 с.

20. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський, О. О. Тараненко (співголови), М. П. Павлюк та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2000. 752 с.

21. Шевельов Ю. В. Портрети українських мовознавців. Київ : Вид. дім «КМ Академія», 2002. 132 с.

22. Широков В. А., Бугаков О. В., Грязнухіна Т. О., Костишин О. М., Кригін М. Ю. Корпусна лінгвістика : монографія. Київ : Довіра, 2005. 472 с.

Додаткова

1. Активні ресурси сучасної української номінації : Ідеографічний словник нової лексики / Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк, Н. Ф. Клименко та ін. ; відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ : ТОВ «КММ», 2013. 416 с.

2. Бук С. Корпус текстів Івана Франка: спроба визначення основних параметрів. *Прикладна лінгвістика та лінгвістичні технології: MegaLing-2006 : зб. наук. праць* / НАН України. Укр. мовн.-інформ. фонд, Таврійськ. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського ; за ред. В. А. Широкова. Київ : Довіра, 2007. С. 72–82.

3. Великий електронний словник української мови (ВЕСУМ)
URL : <https://r2u.org.ua/vesum/>.

4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с. URL : <https://archive.org/details/velykyislovnyk>.

5. Вихованець І. Р. Студії про частини мови: термінологічний аспект. *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. Київ, 2005. Вип. VI. С. 3–9.

6. Вихованець І. Р. Студії про члени речення: прислівники. *Українська мова*. 2005. № 3. С. 22–26.

7. Вихованець І. Р. Чи доречний в українській граматичній термінології термін неозначена форма дієслова? *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. Київ : Друк ТОВ «Видавничо-поліграфічний дім “Формат”», 2007. С. 3–7.

8. Галас Б. К. Риси упорядницького і редакторського стилю Б. Грінченка як лексикографа. *Українська мова*. 2008. № 1. С. 80–86.

9. Горпинич В. О. Морфологія української мови: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2004. 336 с.

10. Демська-Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови. Київ : Інститут української мови національної академії наук України, 2005. 219 с.

11. Єрмоленко С. Я. З історії української стилістики: від стилістики мовних засобів до інтегративної стилістики. *Українська мова*. 2019. № 1. С. 3–17. URL : https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmoiva/1_19/3.pdf.

12. Загнітко А. Класифікаційні типології концептів. *Лінгвістичні студії*. 2010. Вип. 21. С. 12–21. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/lingst_2010_21_4.

13. Загнітко А., Данилюк І., Краснобаєва-Чорна Ж., Путіліна О. Парадигмально-категорійні основи прикладної лінгвістики : монографія. Вінниця : «ТОВ Нілан-ЛТД», 2015. 472 с. URL : <https://www.ulif.org.ua/bookline/paradighmal-no-katieghoriini-osnovi-prikladnoyi-linghivistiki>.

14. Загнітко А., Михальченко М. Основи психолінгвістики: науково-навчальне видання. Донецьк : ДонДУ, 2008. 233 с.

15. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики. Острог : Нац. ун-т «Острозька академія», 2002. 168 с.

16. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Психолінгвістична діагностика. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 188 с.

17. Калмикова Л. О., Калмиков Г. В., Лапшина І. М., Харченко Н. В. Психологія мовлення і психолінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. Л. О. Калмикової. Київ : вид-во «Фенікс», 2008. 245 с. URL : https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/05/Kalmykova_Psykholohiia-movlennia-i-psykhohinhvistyka.pdf.

18. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика : підручник. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. 188 с.

19. Карпіловська Є., Кочерга О., Мейнарович Є. Структурні зміни української наукової термінології протягом двадцятого сторіччя. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2004. № 503 : Проблеми української термінології. С. 3–8.

URL : <https://ena.lpnu.ua/handle/ntb/45344>.

20. Кобирина Г., Рябець Л. Українська діалектологія : витоки та перспективи. *Українська мова*. 2018. № 4. С. 92–100. URL : https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/4_18/10.pdf.

21. Колібаба Л., Фурса В. Словник дієслівного керування. Київ : Либідь, 2017. 656 с.

22. Костусяк Н. М. Лінгводидактичні й компетентісно орієнтовані засади вивчення дієслівної категорії способу у ЗВО та ЗЗСО. *Волинь філологічна: текст і контекст. Українська мова в сучасному науковому вимірі : зб. наук. праць / упоряд. Т. П. Левчук*. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. Вип. 30. С. 20–35.

23. Костусяк Н. М. Поетапність та ефективні шляхи засвоєння граматичних особливостей прикметників і їхніх функційних еквівалентів. *Актуальні проблеми іншомовної комунікації: лінгвістичні, методичні та соціально-психологічні аспекти: зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції, 14 квітня 2021 року, Луцький національний технічний університет*. Луцьк: Відділ іміджу та промоції Луцького НТУ, 2021. С. 131–135.

24. Костусяк Н. М. Орфографічні варіанти запозичених слів в українській мові: сучасна мовна практика. *Сучасні тенденції розвитку науки в умовах євроінтеграції : тези доповідей та статей учасників Міжнародної науково-практичної конференції, м. Вінниця, 29–30 березня 2022 р./ ред. кол.: Драбовський А. Г., Дибчук Л. В. та ін. Вінниця : Вінницький кооперативний інститут, 2022. С. 186–189.*

25. Костусяк Н. М., Межов О. Г. Префіксальні інновації як засіб психологічного впливу на свідомість реципієнтів. *Психолінгвістика*.

Психолінгвістика. Psycholinguistics. 2018. Вип. 24 (2). С. 97–113.
URL : <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17874>.

26. Костусяк Н. М., Навальна М. І. Терміни на позначення платформ та сервісів дистанційного навчання в онлайн-комунікації. *Волинь філологічна: текст і контекст. Українська мова в сучасному науковому вимірі : зб. наук. праць / упоряд. Т. П. Левчук.* Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. Вип. 29. С. 77–95.

27. Костусяк Н. М., Приймачок О. І. Дериваційна й частиномовна концепції Є. Куриловича та сучасних українських функційних граматикистів: зіставний аспект. *Волинь філологічна: текст і контекст. Полоністичні студії : зб. наук. праць.* Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. Вип. 27. С. 70–80. URL : <http://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/17877>.

28. Кременева Т. В. Напрями досліджень когнітивної науки в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації.* 2019. Т. 30 (69). № 2, ч. 2. С. 54–58. URL : <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2019.2-2/11>.

29. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. Київ : КМ «Академія», 2004. 164 с.

URL : <https://issuu.com/svyatoslavlobas/docs/>.

30. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242, [1] с.

31. Межов О. Г., Костусяк Н. М. Формування лексичної і граматичної компетентностей майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2021. Том 84. № 4. С. 104–125. URL : <https://doi.org/10.33407/itlt.v84i4.3956>.

32. Мунтян Л. В. Когнітивна лінгвістика в Україні. *Наука XXI століття: відповіді на виклики сучасності : збірник статей I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Бухарест, 17 травня 2013 р. : в III ч.* Бухарест : Бухарестський університет, 2013. Ч. II. С. 58–61. URL : https://www.academia.edu/8479833/Когнітивна_лінгвістика_в_Україні.

33. Навальна М. І. Динаміка лексикону української періодики початку ХХІ ст. : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.

34. Наконечна Г. Науково-технічна термінологія. Історія і сьогодення. Львів : Кальварія. 110 с.

35. Панько Т. І., Кочан І. М., Мацюк Г. П. Українське термінознавство : підручник. Львів : Світ, 1994.

36. Словник-довідник з української лінгводидактики : навчальний посібник / М. Пентилюк та ін. ; за заг. ред. М. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2015. 319 с.

37. Старко В. Комп'ютерні лінгвістичні проекти гурту r2u: стан та застосування. *Українська мова*. 2017. № 3. С. 86–100. URL : https://r2u.org.ua/data/other/7_Starko.pdf.

38. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: документи і матеріали / упоряд. : Л. Масенко та ін. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 399 с.

39. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2007. 286 с.

40. Український правопис. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с. URL : <http://pravopys.net>.

41. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): стан і статус. Чернівці : Рута, 1998. 208 с.

42. Шевченко О. М., Шевченко О. С. Когнітивна лінгвістика як напрям мовознавчого дослідження. *Молодий вчений*. 2020. № 7.1 (83.1). С. 142–145. URL : <https://doi.org//10.32839/2304-5809/2020-83.1-36>.

43. Kostusiak N, Mezhev O., Pryimachok O., Holoivukh L., Zdikhovska T., Tykha L. Concept of *Crisis* in the Latest Media Information Field. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXV. P. 287–292.

URL : http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120125/papers/A_51.pdf.

44. Kostusiak N., Navalna M., Mezhev O. The Functional-Cognitive Category of Femininity in Modern Ukrainian. *Cognitive Studies / Études cognitives*, 2020 (20), s. 1–12. URL : <https://doi.org/10.11649/cs.2310>.

45. Mezhev O, Navalna M., Kostusiak N. Invective Vocabulary in Media Discourse at the Beginning of the 21st Century: A Psycholinguistic

Aspect. *East European Journal of Psycholinguistics*. Lutsk : Lesya Ukrainka Eastern European National University, 2020. Vol. 7, No. 1, pp. 97–110. URL : <https://doi.org/10.29038/eejpl.2020.7.1.mez>.

Інформаційні ресурси

1. Браунський український корпус. URL : <https://github.com/brown-uk/corpus>.
2. Вікіпедія. URL : <http://www.wikipedia.org>.
3. Корпус української мови. URL : <http://www.mova.info/corpus.aspx>.
4. Лінгвістичний портал. URL : <http://www.mova.info>.
5. Портал української мови та культури. URL : <http://slovnyk.net/>
6. Словники для звантаження. URL : http://r2u.org.ua/main/dicts_for_download.
7. «Словники України» on-line / Український мовно-інформаційний фонд НАНУ. URL : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>.
8. Український лінгвістичний портал. URL : <http://www.ulif.org.ua/ulif/>.

Навчально-методичне видання

КОСТУСЯК Наталія Миколаївна

ІСТОРІЯ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

Методичні рекомендації

В авторській редакції

Формат 60×84 ¹/₁₆. Ум.-друк. арк 3,02.
Наклад 100 пр. Зам. 18.

Волинське обласне редакційно-видавниче підприємство «Надстир'я»
43025, м. Луцьк, вул. Лесі Українки, 7. Тел. +38 099 45 72 509; +38 067 33 41 306.
E-mail: obldruk_vidav@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру ДК No 349 від 02.03.2001.